

Ювілеї

Миколі Івановичу Лісяному — 60

Микола Іванович Лісяний народився у 1946 році. У 1968 р. закінчує з відзнакою Київський медичний інститут і рекомендований вченою радою інституту до аспірантури при кафедрі епідеміології як людина, що проявила здатність до наукової роботи. У 1971 р. М.І. Лісяний успішно закінчує аспірантуру і захищає кандидатську дисертацію „Вивчення механізму інтерференції при пасивно-активній імунізації проти сказу”.

У 1974 р. за конкурсом М.І. Лісяний обраний старшим науковим співробітником з алергології та імунології ЦНІЛ Київського інституту вдосконалення лікарів, де поєднує роботу старшого наукового співробітника з викладацькою роботою, читає короткі курси з імунології та алергології на кафедрах Київського інституту вдосконалення лікарів.

У 1980 р. М.І. Лісяний захищає докторську дисертацію „Формування імунних реакцій в умовах імунодефіциту, викликаного АЛС”, де вперше експериментально розкриті механізми виникнення імунодефіцитного стану внаслідок активації регуляторних супресорних лімфоцитів, які вибірково пригнічують реакції клітинного й гуморального імунітету.

З 1981 р. М.І. Лісяний працює в Інституті нейрохірургії, створює єдину в СРСР лабораторію нейроімунології. Вчений є ініціатором та засновником нового наукового нейроімунологічного напрямку, який передбачає вивчення взаємодії нервової та імунної систем організму в нормі та при ураженні головного мозку.

У 1988 р. М.І. Лісяному присвоєне вчене звання професора. Проф. М.І. Лісяний керує кількома науковими темами, запланованими для реалізації важливих всесоюзних та республіканських програм. У дослідженнях проф. М.І. Лісяного та очолюваного ним колективу встановлені важливі теоретичні й науково-практичні положення в галузі імунології і нейроімунології. В клінічних і експериментальних дослідженнях доведений суттєвий регулюючий вплив кори великого мозку на імунні реакції організму. Встановлено асиметрію регуляції імунної відповіді корою лівої та правої півкуль великого мозку, що має важливе значення у патогенезі нейропсихічних та аутоімунних захворювань.

Проф. М.І.Лісяним на підставі багаторічних фундаментальних досліджень в галузі біології, нейробиології та імунології сформовано теорію про місцеву імунну систему головного мозку, в якій беруть участь як нейрогліальні, так і лімфоїдні клітини організму.

Проф. М.І. Лісяним обґрунтовано концепцію про нейрогенний імунодефіцитний стан, який виникає при різних неврологічних захворюваннях (нейротравма, епілепсія, дитячий церебральний параліч) розроблені нові підходи до патогенетично обґрунтованого лікування цього стану.

Проф. М.І. Лісяним впроваджені в нейрохірургічну практику методи імунокорекції у хворих, що дозволило значно знизити летальність, частоту інфекційно-запальних ускладнень, скоротити тривалість лікування хворих у стаціонарі, а в галузі нейроонкології — розроблені показання до застосування специфічної та неспецифічної імунотерапії (рекомендовані методи комбінованого лікування) з включенням певних хіміо-імунотерапевтичних препаратів, які широко використовують у нейрохірургічній практиці.

Велику увагу проф. М.І. Лісяний приділяє вивченню впливу малих доз опромінення на нервову систему, він один з співавторів теорії про післярадіаційну енцефалопатію. Проф. М.І. Лісяним у співпраці з колективом відділу нейроімунології вивчено роль нейроаутоімунних реакцій в патогенезі прогресуючого перебігу післярадіаційної енцефалопатії в осіб, які зазнали впливу малих доз опромінення.

Проф. М.І. Лісяним організовані комплексні дослідження з вивчення патогенезу розсіяного склерозу, розроблені в експерименті методи його лікування з використанням ембріональних клітин головного мозку.

Протягом багатьох років під керівництвом проф. М.І. Лісяного провадяться дослідження з вивчення біологічної активності ембріональних і стовбурових клітин, опрацьовуються методи їх спрямованого диференціювання та показання до використання в клініці.

М.І. Лісяний — керівник лабораторно-експериментального сектора Інституту, веде велику науково-організаційну роботу у фундаментальних та науково-практичних дослідженнях, бере безпосередню участь у виконанні наукових тем з черепно-мозкової травми, нейроонкології, епілепсії, трансплантації ембріональної нервової тканини, дослідження наслідків впливу малих доз радіації на головний мозок.

За монографію „Антитела и регуляция функций организма” у 1985 р. проф. М.І. Лісяному присуджена іменна премія акад. О.О. Богомольця. Проф. М.І. Лісяний — автор 9 монографій, понад 300 наукових статей, 9 патентів на винахід СРСР, 2 патентів України. Вченим підготовлені 3 доктори і 15 кандидатів медичних наук, він сприяв і керував виконанням імунологічного розділу у 5 докторських і 10 кандидатських дисертаціях.

Проф. М.І. Лісяний нагороджений двома Грамотами МОЗ УРСР (1966 і 1967 р.) за кращу студентську наукову роботу, Грамотою АН України (1992 р.) — за значні наукові досягнення, двома Грамотами АМН України — за значний вклад у розвиток імунології, чотирма дипломами АМН України за кращу наукову роботу в період з 1998 по 2005 р. М.І. Лісяний — відмінник охорони здоров'я УРСР (1983 р.), Заслужений винахідник СРСР (1989 р.), лауреат Премії ім. акад. О.О. Богомольця, заслужений діяч науки України (1996 р.), член Нью-Йоркської академії наук (1993 р.), дійсний член Інженерної академії наук (1991 р.), член Європейського Товариства нейроімунологів, член Європейського Товариства з вивчення розсіяного склерозу, член редколегії 4 наукових журналів.

Свій ювілей Микола Іванович Лісяний зустрічає повним сил і творчих задумів. Колеги, учні, численні вдячні пацієнти щиро вітають ювіляра, бажають йому міцного здоров'я, наснаги, творчих успіхів, плідної праці.

Редколегія і редакційна рада „Українського нейрохірургічного журналу”, Українська Асоціація Нейрохірургів, співробітники Інституту нейрохірургії щиро вітають Миколу Івановича Лісяного зі славним ювілеєм. Бажають йому здоров'я, плідної праці на благо народу України.